קםח א מיי פ״ה מהלי

. נמלוע הכבה עשין לו טוש"ע ח"מ סי" סעיף יא:

מוסף רש"י

בפל הבית עליו ועל אביו. על רחובן ועל יעקב חביו, וחין ידוע מי מת קודס, עליו ועל מורישיו. על

ראובן ועל מורישיו, כגון אחי ראובן או אחי יעקב אביו שאין להם קרוב יותר מראובן

יראובן ראוי ליורשן, והיתה

עליו. על ראוכן, כתובת אשה ובעל חוב. או נעל

אשה דבעל דווב. מו בעל חוב, ואין לו ממה לפרוע (לעיל קנה) לו אין נכסים ולמורישים יש נכסים (יבמות

לחם. יורשי האב אומרים

לחיים: יורשי האב אומרים
הבן מת ראשון. בנפל
הבית עליו ועל לביו קלי,
שיורשי יעקב, כגון בני יעקב
שמעון ולוי לחי רלובן, לו
לפילו חנוך ופלולו בני ללובן

שגם הם יורשי יעקב, אומרים

סגם הס או של יפופ, חומיים הבן מת ראשון, דהיינו ראובן מת ראשון ומכת אבוה דאב קאמינא, כדאמרינן בגמרא,

קאמינא, כדאמרינן בגמרא, ולא זכה ראובן בהני נכסי כלל ונירש אנו כל נכסי יעקב,

ילענין נפל הבית עליו ועל

ונענין נפנ הבים עניו וענ מורישיו שייך למיתני יורשי מורישיו אומרים הבן מת לאשון (לעיל שם). ההוא דאמר ליה לחבריה נכסי

נחלות הלכה ז חמו

מסורת הש"ם

א) 5"ל והמנן, ב) [לעיל קנו.], ג) [לעיל קנח:], ד) לעיל קנד:, ס) [לעיל קנח:], ו) לעיל לי, ז) [לעיל כנ:], ח) [ל"ל אביו], ט) [מהלים מה],

תורה אור השלם ו ולא תסב נחלה לבני שראל ממטה אל מטה כי

2 ולא תַּסב נַחֲלָה מִמְּטַה לְמֵשֶׁה אֲחֵר כִּי אִישׁ בְּנַחֲלְתוֹ יִדְבָּקוּ מִטוֹת בְּנֵי

הוהות הר"ח

 (4) גמ' ובן שנשבה ומת אבי אמו כל"ל ומיבת בתו נמחק:
(3) שם לגלויי דלאו דבי בר סיסין היא התם לא יהא אלא: (ג) רשב"ם ד"ה ומשני לח (ג) רשבים ל״ה ותשני נמ וכו׳ בנכסי עשו עמכס ראטול חלקו דהשתא וכו׳ ולענין דינא: (ד) ד״ה אין הבעל וכו׳ כשהיא בקבר כל״ל ותיבת מתה נמחק:

מוסף תוספות

א. אדמהדר דאב שנשבה ומת ואיצטריד ואב שנשבות הווא צטוין לשבושה ולפרוקה... רעכ״ל, ב. דניחא ליה לתרוצי ברייתא אגב לקנ"ק. ב. דניחא ליה לתרוצי ברייתא אגב אורחיה. קס. ג. אומר ר"י דהיינו טעמא משום דאין אדם יורש בקבר להנחיל לקרובין אלא ע"י משמוש נפקא לן (לקמן) מובן אין לו דהיינו הנהו דיורשיז מחמת קורבה אבל בעל דלא ירית מחמת קורבה אבל בעל דלא ירית דיורש אמו כשהיא בקבר ימאין לו כתיב מ״מ אינו יורשה כשהוא בקבר להנחיל לאחין מן האב דיליף מבעל. לעיל קיד: תוד"ח מה.

רבינו גרשום (המשך)

כולהו אע״ג דמית הבן ואמאי יחלוקו אלא לאו ש״מ כו׳: נפל הבית עליו ועל אמו יורשי הבז אחים מן האב אומרים האם מתה תחלה ונכסים לידא דבן נפלו ויורשי האם אחיה אומרים בן מת ראשון ונכסים לא נפלו לבן וקתני מודים דיחלוקו ואם איתא דהבן יורש את אמו בקבר נהי דבן מיית ברישא כו׳: טעמא מאי. אין הבן יורש את אמו בקבר: . הסיבה בבעל ונאמר הסיבה בקבר. לאחר שהוא מת אינו בקבר. לאחר שהוא מת אינו [יורש] להנהו נכסים דנפלו לאשתו לאחר כן אע"ג דמתה היא. אף הבן נמי אין הבן יורש את אמו בקבר: נכסי דבי בר סיסין. לאותן שקניתי הנכסים מבר סיסין

אבל לענין דינא לא. בתמיה. מי לא אשכחן במתני׳ דין זה ואמאי אמרינן וזו היא שקשה דמשמע שאין מולאין ראיה לדבריהם ומחוך כך מקשין על סברת שמועתם: ה"ג מחי לחו יורשי החב בני מורישיו אחי [וכו'] לא יורשי האב אחי מורישיו אחי דאבוה. ופירושו

מאי לאו יורשי האב היינו בני דההוא בן שנפל הבית עליו ועל אביו כגון שנפל הבית על ראובן ועל יעקב אביו והיתה עליו כתובת אשה ובעל חוב יורשי האב כגון חנוך בן ראובן אומר ראובן מת ראשון ואחר כך מת האב דהיינו יעקב ומכח יעקב אני בא לירש ולא מכחו של ראובן אלמא לענין דינא אמרינן מכח אבוה דאב: ומשני לא יורשי האב אחיו. של ראובן שאומר ראובן מת ראשון ואחריו מת יעקב אביו וירשנו כל נכסיו של אבינו ואין לראובן אחינו חלק בהן שהרי הוא מת תחלה ובן אין לו דהכא ודאי לאו מכח ראובן באין לירש שהרי גם הם ראויין לירש את יעקב כמוהו ומורישיו אחי דאבוה אחי יעקב עשו דוד ראובן וכשנפל הבית עליו ועל מורישיו להיינו עשו אחי יעהב אביו יורשי מורישיו כגון אחי עשו אומרים ראובן מת תחלה ועשו מת אחרון ואנו יורשין כל נכסיו כי לא יירש ראובן בן יעקב בנכסי עשו דודו תחת יעקב יי (אבינו) שמת כבר שהרי ראובן מת תחלה ואחר כך מת עשו ובעל חוב אומר עשו מת תחלה וראובן מת אחרון והרי יירש ראובן נכסי יעקב אביו שמת בנכסי עשו עמכם (ג) ונטל חלקו דהשתח ליכא הכא תחת אבותיך יהיו בניךש דלענין דינה לה השכחן במתני׳ שום ראיה למילתא דשלחו מתם והלכך קשה הוא בדיני ממונות. ומיהו הכי הלכתא כדשלחו מתם דהכי סבירא להו אלא דלא אשכחן ראיה מפורשת וכן כל הני דאמרן לעיל הכי הלכתא: בעו מיניה מרב ששת. יוסף בן רחל שמת בחיי אמו ואחר כך מתה רחל אמו מהו שיירש את אמו כשהוא בקבר כאילו הוא חי להנחיל לאחיו שלו מן אביו כגון לראובן בן יעקב מלאה שהוא אחיו מאביו: במדינה. בארץ מולדתו: הי ניהו יורשי האב כו'. והלא אם אין לו בנים לא לאב ולא לבן קרובי האב יורשין את שניהם או אם יש בנים לאותו בן הרי הן יורשין את האב ואת הבן:

ומת בן בתו במדינה. ויורשי הבן הם

קרובי אביו שהוא בעל אמו: ואם אימא.

אני מוכר לך והוה ליה חדא ארעא דמקריא דבי בר טיטין ולא קנאה מבר טיטין אלא כך היו קורין לה. והיה רוצה הלוקה לטורפה בשביל שמכר לו כל נכטיו דבי בר סיטין. אמר לו מוכר הא לאו דבי בר סיטין היא ולא מכרתי אותה: אוקמה רב נחמן לנכטי בידא דלוקח. דסבירא ליה דובין ניהליה לההיא קרקע דמתקרי דבי בר סיטין: אמר ליה רבא. וכי דינא הכי בידא דמוכר הוה לך לאוקמינהו דהוה מוחזק בהו וליהוי אירך מוציא מחבירו עליו הראיה: ורמי דרבא אדרבא. דלעיל סבירא ליה דביירא דמוכר הוה

ליה לאוקמה והוה לוקח המוציא מחבירו והכא סבירא ליה בידא דלוקח הוה ליה לאוקמה והוה ליה המוכר המוציא מחבירו:

ליה לאוקמה והוה לוקח המוציא מחבירו והכא סבירא ליה בידא דכוקה הוה ליה לאוקמה והוה ליה המוכר המוציא מחבירו: קשיא דרב נמון אדרב נמון אדרב נמון. דעיל אוקים לנכסי בידא דלוקה והוה מנרכ מוציא מחברו על יו הראיה והכא אוקטמה בידא דמוכר דמוחזק הוא והוה ליה לוקח המוציא מחבירו עליו הראיה. התם קסבר רבא מוכר קאי בנכסי להכי קאמר דלוקח הוה צריך להביא ראיה. אכל השני אכל השני חוקה הלוקח מוחזק הוא בקרקע וקאי להכי קאמר המוכר הוה צריך להביא ראיה ואידי חד טעמא הוא: התם משום הכי אוקמיה רב נחמן בידא לוקח דכיון דכולי עלמא קרו להאי קרקע לאו דבי בר סיסין היא עליה דידיה דמוכר רמיא לגלויי ולמיתי ראיה דלא דבי בר סיסין היא בלא ביב בר סיסין הוא מכר סיסין היא בלא ביב בר סיסין הוא מכר סיסין היא בלא ביב בר סיסין הוא מכר סיסין היא בדאמר הוא והיא מאם היא דלוקח אבל הכא דיצא הוא הוא היא בידאם הוא דלוקח אבל הכא דיא הוא הוא האפסיד אופשיה משום מכי אוקמה בידא דלוקח אבל הכא דיצא הוא הוא היא מודי מוצור בידאמר הוא והיא בידאמר הוא והיא בידאמר הוא והיא בידאמר הוא והיא בידאמר הוא הוא היא מודי מידי מודי היא בראמר הוא והיא היא מוא היא הוא הוא היא מידי מוצור מידי בידאמר הוא הוא היא מודי מודי הוא הוא הוא הוא מידי מודי היא בראמר הוא והיא הוא הוא הוא הוא הוא מודי מודי הוא הוא מודי מודי הוא הוא מודי מודי מודי הוא הוא מודי מודי מודי מודי הוא הוא מודי הוא מודי הוא מודי הוא הוא מודי הוא הוא מודי הוא הוא מודי הוא מודי הוא הוא מודי הוא מודי הוא הוא מודי הוא הוא מודי הוא הוא מודי הוא מודי הוא מודי הוא הוא מודי הוא הוא מודי הוא מודי הוא הוא מודי הוא מודי הוא מודי הוא הוא מודי הוא מו

יסיק האים היהוד הוא הדיסה את היהוד אהוד הוא האפסים אבשה המים הים אוקטה היא הנקוד היא הקוקה. דאיהו מייתי ראיה הלוקח הואיל דאיהו אכלה שני חזקה. והא מוכר אמר אנא בשפוני גואי הואי לא יהא דיניה פחות מההוא ד דנקיט שטרא בידיה ונפיק עליה ערער מי לא אמרינן ללוקח קיים שטרך וקום בנכסך ולא קשיין אהדרי. לא איתפרש לן אמאי מייתי הכא מעשה דבי בר סיסין: הדר**ן עלך מי שמת**

אמר ליה רב אחא בר מניומי תא שמע נפל הבית עליו ועל אמו בו'. תימה רב ששת א אמאי לא מייתי לה למתני' והלא פשוט הוא ועוד דאיהו גופיה אמר לעיל בפרק יש נוחלין (דף קיד:)

אין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל

חשה) פי׳ להך מילתא מנין דבעל אינו יורש את אשתו כשהיא בקברג:

אבל לענין דינא לא יוהתניא ינפל הבית עליו ועל אביו עליו ועל מורישיו והיתה עליו כתובת אשה ובעל חוב יורשי האב אומרים הבן מת ראשון ואח"כ מת האב ובעל חוב אומר האב מת ראשון ואחר כך מת הבן מאי לאו יורשי האב בני מורישיו אחי ואי סלקא דעתך לא מצי אמר מכח אבוה דאבא האתינא דכי כתיב תחת אבותיך יהיו בניך בברכה כתיב כי מת הבן ואח"כ מת האב מאי הוי נימא להו בע"ח ירושת אבוהון קא שקילנא לא יורשי האב אחיו מורישיו אחי דאבוה בעו מיניה מרב ששת בן מהו שיירש את אמו בקבר להנחיל לאחין מן האב אמר להו רב ששת תניתוה האב שנשבה ומת בנו במדינה וכן שנשבה ומת אביו במדינה יורשי האב ויורשי הבן יחלוקו היכי דמי אילימא כדקתני הי נינהו יורשי האב והי נינהו יורשי הבן אלא לאו הכי קאמר ״אב שנשבה ומת

בן בתו במדינה ובן 🐠 בתו שנשבה ומת אבי אמו במדינה ולא ידעינן הי מינייהו מית ברישא יורשי האב ויורשי הבן יחלוקו ואם איתא נהי נמי דבן מת ברישא לירתיה לאבוה דאמיה בקבריה ולירתינהו לאחוה מן אבוה אלא לאו שמע מינה אין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל לאחין מאב אמר ליה רב אחא בר מניומי לאביי אף אנן נמי תנינא יופל הבית עליו ועל אמו אלו ואלו מודים שיחלוקו ואם איתא נהי נמי דבן מת ברישא לירתיה לאמיה בקבריה ולירתו אינהו לאחי מאבוה אלא לאו שמע מינה יאין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל לאחין מן האב שמע מינה ומעמא מאי אמר אביי נאמרה יסיבה בבן ונאמרה יַסיבה בבעל מה סיבה האמורה בבעל ∞אין הבעל יורש את אשתו בקבר אף סיבה האמורה בבן אין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל לאחין מן האב יההוא דאמר ליה לחבריה נכסי דבר סיסין מזבנינא לך הואי חדא ארעא דהוה מיקריא דבי בר סיסין אמר ליה הא לאו דבי בר סיסין היא ואיקרויי הוא דמיקריא דבי בר סיסין אתא לקמיה דרב נחמן אוקמה בידא דלוקח אמר ליה רבא לרב נחמן דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה ורמי דרבא אדרבא ודרב נחמן אדרב נחמן ״דההוא דא״ל לחבריה מאי בעית בהאי ביתא אמר ליה מינך ובינתה ואכלית שני חוקה אמר ליה אנא בשכוני גואי הואי אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה זיל ברור אכילתך אמר ליה רבא לרב נחמן דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה קשיא דרבא אדרבא ודרב נחמן אדרב נחמן דרבא אדרבא לא קשיא הכא מוכר קאי בנכסיה התם לוקח קאי בנכסיה דרב נחמן אדרב נחמן לא קשיא הכא כיון דאמר ליה דבי בר סיסין ומיקריא דבי בר סיסין עליה דידיה רמיא לגלויי דלאו דבי בר סיסין היא 🌣 הכא לא יהא אלא דנקים שטרא מי לא אמרינן ליה קיים שטרך וקום בנכסי:

הדרן עלך מי שמת

דבן יורש את אמו בקבר: נהי נמי דבן מיים ברישא. אמאי יחלוקו יורשי האב ויורשי הבן לירתו יורשי הבן את הכל שהרי יירש את אבי אמו תחת אמו אף על פי שהוא בקבר ולירחינהו לאחיו מן האב שהן יורשי הבן ואמאי יחלוקו עמהן יורשי האב: לירחיה לאחיה בקבר. דכמי שמת אחרון דמי: אמר אביי נאמר סיבה בבעל כו'. המקראות מפורשין ביש נוחלין (לעיל דף קיד:): אין הבעל יורש את אשתו. כשהיא (יי) מתה בקבר: אין הבן יורש את אתו כשהוא בקבר כו'. האי בקבר לא דמי לההוא קבר דבעל: ההוא דאתר ליה לחבריה כו'. הכל פירשנו בחזקת הבתים בראשו [לעיל ל.]. ואגב גררא דמיירי מתניתין בנכסים בחזקתן נקט ליה הכא:

הדרן עלך מי שמת

לאליפז רויח והיה על אליפז כחורה ורעל חור ויזעון אחי אליפז על אליפז ופל חחלה ולא רא ורפי אריון ליד אליפז ואון מרח - אלים! בכם והיה על אלפו כחובה ובעל זווב לטכנו אוה אלים! על אלים! מל הלו הולה ולא בגנטה אבים! אנים מכוד אבינו אתנין, ובעלי חוב אמרו על עשו נפל תחלה ואית להר לאלים! חלק בנכסי אביו וחייבין אחם לפרוע שאתם יורשיי אלים! כפי חלקו המגיעו בירושת אביו. וה"ג מפרשר: מורישיו אחי דאבוה כגון שנפל על ראובן ועל עשו ולא היה לעשו בנים ויעקב היה מת וראובן לא היו לו בנים ועשו היה לו עוד אחים בעלי חוב אומרים עשו מת תחילה וראובן ירש במקום יעקב בנכסי עשו והיו לו נכסים לראובן ירושת דודו עשו ויורשי מורישיהן אחי עשו אומרים לא כי אלא ראובן מת תחלה ולא ירש כלום מעשו והיו לו נכסים להאובן ירושת דורו עשו ויודשי מורישיהן אחי עשו אומרים לא כי אסר אחובן מתחקה והא ידש כלום מעשו והיו לו נכסים להאובן ירושת דורו עשו ויודשי מורישיהן אחי עשו אומרים לא כי אסר אראובן ואין לכם עלינו כלום: בן מהו שיווד את אמו בקובר. מאוה שהוא מת מוטל בקבר שום יורש נפלה ירושה לאמו אחר שמת אם מתה שוב אמו מהו שיורש כדי להנחיל לאחזין מן האב. דלא הוי להאי בן של קבר שום יורש אלא אחיו מאביו: אב שעשבה. במקום החוק ומת שם ומת בנו במדינה בארץ מולדתו ולא היה לו בן לאותו [בן] ואין ירוע איזה מת תחלה אי האב אי הבן יורשי האב ויורשי הבן יולוקו. ומקשי "הי ניהו יורשי האב וויורשי הבן הלו אורשי אם בן לאמר הכי קאמר האב שנשבה ולא היה לו בן כתו מת בן בתו ומת בן בתו מת בן בתו משובה הוא היה ברן יורשי האב הן זון יורשי הבן הן או לא לאו הכי קאמר האב שנשבה ולא היה לך בן כי אם בן בתו ומת בן בשובה אבן הוו שבשבה אבן או יורשי האב הון אחר אמו במדינה וה שנשא בתו של לו בעים מאשה אחרה הן הן יורשי הבן אלא לאו הכי קאמר הלב מנים מאשה אחרה הן הן יורשי הבן אלא לאו הכי קאמר הלב מנים מאשה אחרה הן הן יורשי הבן אלא לאו הכי קאום הוו של בנים מאשה אחרה הן הן יורשי הבן אלא לאו הכי קאר לו בינים מאשה אחרה הן הן יורשי הבן אלא לאו הכי קאר להוב בינים מאשה אחרה הן הן יורשי הבן אלא לאו הכי קארה הוו הוו היורשי הבן בל או אחר של הוו בינים מאשה אחרה הן הן יורשי הבן אהוו אחר בינים מאשה אחרה שוו או בן בתו שמובה הוו או בן בתו במדינה הוו או בינים מאשה אחרה שהביר הבן לא לאורה מוון בנים מאשה אחרה שווח בינים הוו או בינים משם הוו הוו בינים מאשה בו בינים האוד הוול הוו בינים מאום הוו בינים מאשה אחרה בינים הוו בינים האחר בינים הווום הוווח בינים הוווח בינים הוווחשים הוווח בינים בונים הוווח בינים בינים הוווח בינים הוווח בינים בינים בינים הוווח בינים הוווח בינים הוווח בינים ביני אי בן הוו בשהו ומהאם אמו במינו הוו הוו מכשה או של אדב במשח אחרון קון יום בן שהן אהן האבד האם במבחה. יש לו אחץ והן יורשי הגב שאמר יתלוקו רממון המוטל בספק הוא. ויורשי אב קאמרי בן מת תחלה לו ובאו נכסים ליד בנו ראנו יורשים בני אחינו. בן שנשבה ומת אבי אמו במדינה היינו ומי בן בתו ומהכא איכא למשמע אם יורש אמו בקבר אי לא. נהי נמי דבן מיית ברישא ושוב מת האב אם איתא דיורש את אביו בקבר אמאי יחלוקו בין יורשי האב ובין יורשי הבן לירתו יורשי הבן

האשה את בנה הא קמ"ל אשה את בנה דומיא דאשה את בעלה מה אשה את בעלה כו׳ אף אשה את בנה

> לאחין מן האב ואומר רבי דמשום דהך ברייתא משבשתא היא הביאה והיה רולה ב לתרלה. מ״ר: אשה את בעלה אין הבעל יורש את אשתו כשהיא בקבר. לעיל בפ' יש נוחלין (דף קיד: ד"ה מה

> **ההוא** רא"ל לחבריה נכסי דבר סיסין בו'. משום דאיירי הכא בנכסים בחוחת מי הם אייתי ההיא עובדא דמיירי בה נמי לאוקומה נכסי בחזקת לוקח ובחזקת מוכר מיהו תימה היא שמביאו הגמרא שני פעמים במסכת אחת כאן ובחוקת הבתים (לעיל דף ל.):

> > הדרן עלך מי שמת

רבינו גרשום

דבר סיסין כר׳. ראה על כל הסוגיא לעיל כט ב. הדרן עלך מי שמת

אבל לענין דינא לא דיינינן הכי דמצי אמר להו מכח אבוה דאבא קא אתינא. ולא והתנז נפל הבית עליו ועל עליו ועל מורישיו אביו עליו ועל מורישיו והיה עליו כתובה ובעל חוב יורשי האב וכו'. מאי לאו יורשי האב בני בניו של מת כגון שנפל הבית על אליפז ועל עשו אביו והיו טוענים יורשי האב בני אליפז על אליפז נפל תחלה ולא באו אליפז נפל תחלה ולא באו הנכסים לידו ואנו מכח אבוה דאבא אתינן בנכסים ולא מכח אליפז אבינו ואין . עלינו לפרוע מחובו כלום עלינו לפודע מוזובו כלום אלמא דלגבי דינא אמרינן תחת אבותיך יהיו בניך דאמרי' מכח אבוה דאבא אתינן: עליו ועל מורישיו אחי. שהיו ראובן ושמעון . אחים ולא הי׳ לשמעוז בנים אלא ראובן היה יורש שלו ולא היו לראובן נכסים כלל ורא היו לו אובן נכסים כלי והיה על ראובן כתובת אשה ובעל חוב ולשמעון היי נכסים ונפל הבית על ראובן נכסים תפל הבית על החבן ועל שמעון וטענו יורשי מורישיו דהיינו בן ראובן ואמר ראובן מת תחלה ולא אתו נכסי ליד ראובן ואנו . לאו מכח ראובן אתינן אלא לאו מכח ראובן אתינן אלא מכח שמעון אחי דאבא אלמא דלגבי דינא אמרינן תחת אבותיך דהוה לך לירש יהיו בניך. ומשני לעולם (לא) אימא לך דלא אמרי׳ תחת אבותיך יהיו בניך לגבי דינא. ומתני׳ לא שמעי׳ לה כדפרישית אלא הכי פירושא יורשי האב הן אחי. כגון שנפל הבית על עשו ועל אליפז ולא היו

א) אולי צ"ל ולא באו נכסים לידו ואנו יורשים לנכסי אחינו.